

**ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
Філософський факультет**

**ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ
ДО ДЕРЖАВНОГО ЕКЗАМЕНУ З ПСИХОЛОГІЇ
(ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ)**

**ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДЕННОЇ, ЗАОЧНОЇ
ФОРМ НАВЧАННЯ
ОР “БАКАЛАВР”**

КАФЕДРИ ЗАГАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Особливості діяльності психолога у ЛПЗ

1. Завдання психологічної служби ЛПЗ.
2. Напрямки діяльності клінічного психолога в ЛПЗ.
3. Поняття «супровід» у лікувальному закладі. Принципи психологічного супроводу осіб в ЛПЗ.
4. Психоемоційний стан хворої дитини, яка перебуває на стаціонарному лікуванні в ЛПЗ.
5. Адаптація дитини до стаціонарного лікування в ЛПЗ. Типи і стадії адаптації хворих дітей.
6. Психологічні наслідки перебування дітей на стаціонарному лікуванні. Поняття про госпіталізм.
7. Організація психологічної допомоги дітям, які часто хворіють.
8. Психологічний супровід онкохворих дітей.
9. Основні напрямки діяльності психолога у психіатричних закладах.
10. Основні напрямки діяльності психолога у пологовому будинку.

Основи психосоматики

1. Поняття про психосоматичні та соматопсихічні розлади.
2. Чинники патогенезу психосоматичних розладів.
3. Класифікація психосоматичних розладів.
4. Особливості діагностики психосоматичних розладів.
5. Психосоматичні аспекти захворювань дихальної системи.
6. Психосоматичні аспекти захворювань шкіри.
7. Психосоматичні аспекти захворювань опорно-рухового апарату.
8. Психосоматичні аспекти захворювань травної системи.
9. Психосоматичні аспекти захворювань серцево-судинної системи.

10. Причини виникнення психосоматичних розладів у дітей.

Психологія здорового способу життя

1. Поняття здорового способу життя.
2. Основні складові здорового способу життя.
3. Принципи та критерії формування позитивної мотивації на здоровий спосіб життя.
4. Психологічні технології збереження здоров'я та здорового способу життя.
5. Заходи, спрямовані на пропагування здорового способу життя.
6. Стратегії профілактики здорового способу життя.
7. Основні моделі стратегії нормалізації.
8. Основні принципи забезпечення здорового способу життя.
9. Місце та роль молоді у формуванні здорового способу життя.
10. Статеве виховання та сексуальна просвіта. Основні принципи статевого виховання та їх характеристика.

Психологічні основи сексології та сексопатології

1. Поняття сексуальної норми.
2. Психологічні особливості сексуального темпераменту.
3. Сексуальний сценарій. Види сексуального сценарію.
4. Чотирьохфакторна системна концепція сексуального здоров'я.
5. Психотерапія сексуальних розладів.
6. Психологічні аспекти сексуальності.
7. Сексуальна гармонія та дисгармонія подружньої пари.
8. Сексологія як міждисциплінарна галузь наукових знань.
9. Механізми психологічного захисту.
10. Психогенні сексуальні розлади.

Неврологія

1. Теорії та концепції неврозогенезу. Симптом. Синдром. Регістр (психотичний, невротичний).
2. Психічна травма як передумова виникнення неврозу.
3. Умови виникнення, особливості протікання та форми неврастенії.
4. Дисоціативні розлади. Психотерапія при істеричному неврозі
5. Невроз нав'язливих станів. Психотерапія при ОКР.
6. Генералізований тривожний розлад. Методи надання самодопомоги. Психотерапія при панічних нападах.
7. Посттравматичні стресові розлади. Перша психологічна допомога при ПТСР.

8. Неврози дитячого віку. Методи психологічної допомоги при невротичних порушеннях в дитячому віці.
9. Неврози підліткового віку. Акцентуації характеру. Методи психологічної допомоги при неврозах підліткового віку.
10. Психотерапія невротичних розладів.

Перинатальна психологія і психологія материнства

1. Врахування вікових особливостей вагітної жінки у роботі з нею.
2. Ювенальна вагітність та особливості роботи психолога з ювенальним материнством.
3. Зріла вагітність зміст та особливості роботи психолога.
4. Пізні вагітність зміст та особливості роботи психолога.
5. Етапи становлення материнської ідентичності Етапи становлення батьківської ідентичності.
6. Психологічна готовність до материнства.
7. Типи ставлення до вагітності. Діагностика та корекція типів ставлення до вагітності.
8. Перинатальні та неональні втрати. Консультація психолога як психологічна допомога у горі.
9. Ненормативна криза бездітності та особливості її подолання.
10. Проективні методи роботи з вагітною жінкою.

Психологія загального здоров'я та психологічного благополуччя

1. Еталони здоров'я та здорової особистості
2. Поняття психологічного благополуччя особистості.
3. Внутрішня картина здоров'я людини.
4. Внутрішня картина здоров'я . Основні компоненти внутрішньої картини здоров'я та технології її оптимізації.
5. Якість життя людини
6. Саморегуляція, суб'єкт та об'єкт саморегуляції.
7. Особливість співпраці лікаря і психолога у лікувальному закладі. Довіра до лікаря, довіра до процесу лікування.
8. Вітальна загроза. Супровід особистості у період усвідомлення вітальної загрози.
9. Критерії здоров'я. Критерії фізичного, духовного, соціального здоров'я.
10. Психологічний захист, види психологічного захисту.

Основи психокорекції залежностей

1. Історико-культурні аспекти адитивної поведінки. Традиції використання психотропних речовин у Стародавньому світі.
2. Чинники формування адитивної поведінки: біологічні, соціальні (сім'я, реклама, релігія, освіта), психологічні (структура особистості, акцентуації характеру). Види адикцій.
3. Етапи профілактики залежності: первинна, вторинна, третинна.
4. Загальна характеристика алкогольної залежності. Сутність біологічної схильності до алкоголізму. Лікування та реабілітація хворих на алкоголізм.
5. Загальна характеристика ніотинової залежності. Стадії ніотинової залежності, їх тривалість та дози. Характеристика особистості при ніотиновій залежності.
6. Наркоманія: термінологія та класифікація психоактивних речовин. Підходи до психопрофілактики, психотерапії та реабілітації наркозалежних.
7. Комп'ютерна адикція як новий вид залежності. Залежність від комп'ютерних ігор, інтернет-адикція.
8. Порушення інстинкту травлення: булімія, нервова анорексія. Особистісні риси залежних від їжі. Критерії харчової залежності. Харчова залежність та механізми стресу.
9. Міжособистісна залежність та побудова сімейних стосунків
10. Синдром емоційного холоду у міжособистісних стосунках. Загальна характеристика трудоголізму. Психологічний портрет трудоголіка. Типи трудоголіків.

Психологія аномального розвитку

1. Предмет та завдання психології аномального розвитку.
2. Поняття “особа з порушеннями психофізичного розвитку”. Причини порушень розвитку. Класифікація порушень психофізичного розвитку. Класифікація порушень психофізичного розвитку (види дизонтогенезу) за В.В.Лебединським.
3. Олігофренія та її класифікація за етіологією. Чинники виникнення розумової відсталості. Ступені розумової відсталості: дебільність, імбецильність, ідіотія.
4. Затримка психічного розвитку. Чинники виникнення. Класифікація дітей з затримкою психічного розвитку (за К.С.Лубовським).
5. Психічний розвиток при сенсорних порушеннях.
6. Психічний розвиток при порушеннях мовлення.
7. Порушення довільних рухів та дій. Проблема апраксії Дитячий церебральний параліч (ДЦП).

8. Загальна характеристика поняття аутизму. Класифікація розладів аутичного спектру: синдром Канера, синдром Аспергера.
9. Психопатія як форма дисгармонійної особистості. Клініко-психологічні критерії патологічних порушень поведінки підлітків.
10. Заклади освіти для осіб з порушеннями психофізичного розвитку. Поділ закладів освіти за віковим принципом.

Психологія творчості

- 1.Зміст та основні характеристики творчості. Механізм творчості.
2. Креативна особистість. Риси креативної особистості.
- 3.Творче середовище та його ознаки.
- 4.Творчий процес. Стадії творчого процесу.
5. Мислення і творчість. Поняття інтуїції.
6. Мотиви творчої діяльності особистості.
- 7.Творчі здібності. Основні підходи до творчих здібностей.
- 8..Вікові особливості розвитку творчих здібностей особистості.
9. Психологія обдарованості. Талант. Геніальність.
- 10.Методи активізації творчого мислення особистості.

Основи психологічної реабілітації

- 1.Розвиток загальної концепції реабілітації.
- 2.Предмет, мета і завдання сучасної реабілітаційної психології.
- 3.Основні принципи реабілітації.
- 4.Психологічні та соціальні чинники в структурі лікування та реабілітації
- 5.Етапи психологічної реабілітації.
- 6.Особливості переживання стресових і травмівних ситуацій.
- 7.Психологія та реабілітологія гострого горя.
- 8.Організаційні форми та методи психологічної допомоги жертвам насильства.
9. Особливості роботи психолога з жертвами насильства
- 10.Особливості психологічного супроводу особистості в процесі лікування.

Психологія суїцидальної поведінки

- 1.Поняття та основні теорії суїцидальної поведінки.
- 2.Види самогубств, форми суїцидальної поведінки.
- 3.Основні риси суїцидальної особистості.
- 4.Мотиви суїцидальної поведінки. Типи особистісного смислу суїцидальної мотивації.
- 5.Психологічна характеристика суїцидальності дітей та підлітків.
- 6.Соціально-психологічні чинники самогубств у похилому віці.
- 7.Психотерапія та психокорекція суїцидальної поведінки.

8. Організаційні і правові принципи надання допомоги суїцидентам.
9. Особливості профілактики суїцидальної поведінки.
10. Психологічна допомога людям, які пережили суїцид близьких.

Практикум із загальної психології

1. Поняття про відчуття. Класифікація та види відчуттів. Дослідження особливостей відчуття.
2. Поняття про сприймання. Дослідження особливостей сприймання.
3. Поняття про пам'ять. Дослідження особливостей пам'яті.
4. Поняття про мислення. Дослідження особливостей мислення.
5. Поняття про уяву. Дослідження особливостей уяви.
6. Поняття про увагу. Дослідження особливостей уваги.
7. Емоції та почуття. Методики дослідження емоцій та почуттів особистості.
8. Особистість. Методики дослідження особистості.
9. Поняття про темперамент. Дослідження темпераменту як індивідуально-типологічної властивості особистості.
10. Поняття про характер. Дослідження характеру особистості.

КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ

ПСИХОЛОГІЯ РЕКЛАМИ

1. Поняття про рекламу. Інформація і реклама. Функції реклами як соціально-психологічного феномену.
2. Характеристика реклами як форми комунікації.
3. Види реклами та їх характеристика.
4. Поняття про рекламне повідомлення. Структура рекламного повідомлення.
5. Основні мотиви звернення споживача до реклами. Категорії споживачів реклами.
6. Проблема психологічного впливу реклами на споживача. Методи впливу реклами на споживача (за Р.Харрісом).
7. Моделі впливу реклами на споживача.
8. Ознаки використання маніпуляції в рекламних повідомленнях.
9. Характеристика основних рекламних засобів. Психологічні аспекти використання в рекламі кольору, форми, музики тощо. Основні правила створення ефективного рекламного тексту.
10. Психологічний зміст самореклами. Функції і техніки самореклами.

ТЕХНІКИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

1. Поняття про комунікативну компетентність особистості. Критерії комунікативної компетентності особистості.
2. Характеристика спілкування як комунікативного процесу.
3. Характеристика і класифікація невербальних засобів комунікації, особливості їх інтерпретації.
4. Види слухання та їх характеристика. Технологія активного слухання.
5. Технологія публічного виступу. Основні маркери сприймання публічного виступу аудиторією.
6. Бесіда як форма спілкування. Види бесід. Технологія побудови бесіди.
7. Технологічний інструментарій полеміки.
8. Психологічні особливості ділового спілкування. Види ділового спілкування.
9. Особистісні та ситуативні чинники виникнення труднощів комунікації.
10. Комунікативні бар'єри: характеристика, види, причини виникнення.

ЕТНОПСИХОЛОГІЯ

1. Предмет, об'єкт, функції, основні завдання й перспективні напрями етнопсихології.
2. Становлення етнопсихології як самостійної науки. Роль Г.Штейнтала, М.Лацаруса, В.Вундта, Г.Лебона у вивченні "психології народів".
3. Основні методи етнопсихології. Специфіка крос-культурного дослідження.
4. Види етнічних стереотипів. Причини стереотипізації. Умови функціонування етнічних стереотипів.
5. Типологічні особливості етнічних груп (кланів, племен, народів, націй, народностей).
6. Проблема етнічної та культурної маргінальності. Типи маргінальних особистостей.
7. Ментальність: сутність, функції, генеза.
8. Види та стадії розвитку етнічних конфліктів. Основні напрями їх попередження
9. Етапи становлення етнічної ідентичності. Стратегії підтримки етнічної ідентичності.
10. Чинники адаптації особистості до нового етнокультурного середовища.

ПРАКТИКУМ З ПРИКЛАДНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

1. Предмет, завдання, структура та функції прикладної соціальної психології. Специфіка прикладних досліджень у соціальній психології.
2. Особливості проведення інтерв'ю. Види інтерв'ю. Переваги та недоліки методу.
3. Анкетування в прикладній соціальній психології. Основні правила складання анкет. Переваги та недоліки методу. Види запитань, що використовуються в інтерв'ю та анкетуванні.
4. Контент-аналіз як різновид методу вивчення продуктів діяльності: зміст основних процедур, етапи дослідження. Переваги та недоліки методу.
5. Тестування соціально-психологічних явищ. Характеристики якості вимірювання у тестах (надійність, валідність, екномічність). Переваги та недоліки методу. Класифікація тестів. Основні вимоги до тестування в прикладній соціальній психології.
6. Нетрадиційні методи соціально-психологічної діагностики (візуальна психодіагностика, соціальний психоаналіз, моделювання, маркетингові та крос-культурні дослідження, фокус-групи).
7. Метод соціометричного дослідження. Види соціометричних критеріїв для діагностики міжособистісних стосунків. Процедура проведення дослідження.
8. Діагностика масових соціально-психологічних явищ: стратифікації суспільства, вивчення суспільної думки та настроїв, діагностика якості й способу життя.
9. Сутність соціально-психологічного клімату та чинники його формування. Особливості сприятливого соціально-психологічного клімату. Показники, які визначають стан соціально-психологічного клімату. Прийоми та методи дослідження соціально-психологічного клімату.
10. Сутність та специфічні особливості методу експертного оцінювання. Характеристика етапів оцінної діяльності експерта. Причини порушення достовірності результатів експертного оцінювання.
11. Основні типи вимірювальних шкал (шкала найменувань, шкала порядку, шкала інтервалів, шкала відношень).

ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТРЕНІНГУ

1. Історичні передумови виникнення соціально-психологічного тренінгу.
2. Поняття соціально-психологічного тренінгу та його основні парадигми. Місце СПТ у контексті групової психотерапії, психокорекції та активного навчання.

3. Методи й форми роботи в соціально-психологічного тренінгу.
4. Основні принципи роботи тренінгової групи.
5. Основні стадії розвитку тренінгової групи.
6. Групові норми в СПТ. Варіанти санкцій за невиконання групових норм.
7. Основні вимоги до керівника групи СПТ, його ролі та функції.
8. Основні принципи розробки програми СПТ. Поняття номера й модуля програми тренінгу.
9. Основні труднощі проведення соціально-психологічного тренінгу.
10. Критерії класифікації тренінгових груп.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВПЛИВУ НА ОСОБИСТІТЬ ТА ГРУПУ

1. Зміст поняття «психологічний вплив» та його типологія.
2. Поняття аргументації (переконування). Умови та правила ефективної аргументації (за О.Сидоренко).
3. Техніки аргументації.
4. Характеристика самопросування. Техніки самопросування.
5. Психологічний напад як деструктивний вплив та його форми.
6. Примус (примушування) як деструктивний вплив.
7. Поняття, ознаки та головні складові маніпулятивного впливу.
8. Характеристика видів маніпуляції.
9. Маніпулятивні технології та маніпулятивні техніки.
10. Характеристика спірних видів психологічного впливу: навіювання, зараження, наслідування, формування прихильності цільової персони, прохання, ігнорування.

ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВЕДЕННЯ ПЕРЕГОВОРІВ І ВИРІШЕННЯ КОНФЛІКТІВ

1. Класифікація й характеристика технологій розв'язання конфліктів.
2. Чинники та умови конструктивного розв'язання конфлікту.
3. Поняття про посередництво у конфліктах. Передумови участі третьої сторони у роботі з конфліктами.
4. Характеристика основних форм вирішення конфлікту за допомогою посередника.
5. Медіація як форма посередництва у конфлікті. Етапи медіації.
6. Етичні принципи посередництва у вирішенні конфліктів.
7. Характеристика переговорів як специфічного виду діяльності щодо вирішення конфліктів. Види переговорів.
8. Етапи переговорного процесу.

9. Стратегії і тактики переговорного процесу.
10. Умови та критерії успішної участі у переговорах.

МЕДІАПСИХОЛОГІЯ

1. Медіакомунікація як базова складова соціальної системи. Психологічні особливості медіакомунікації.
2. Поняття медіавпливу та його особливості. Провідні концепції медіавпливу.
3. Ефекти впливу мас-медіа на особистість: класифікація та характеристика.
4. Мас-медіа як інструмент маніпулювання. Прийоми маніпулювання, що найчастіше застосовуються у ЗМІ:
5. Медіа як агент соціалізації. Основні переваги та ризики медіасоціалізації.
6. Соціально-психологічна характеристика сучасного медіасередовища.
7. Ознаки та чинники агресивності медіасередовища.
8. Сутність явища інтернет-залежності, основні ознаки.
9. Поняття про інформаційно-психологічну безпеку особистості та суспільства. Загрози інформаційно-психологічній безпеці особистості.
10. Основні критерії медіакомпетентності особистості.

ВІЙСЬКОВА ПСИХОЛОГІЯ

1. Військова психологія як наука і навчальна дисципліна. Військова психологія в контексті військової політики і безпеки України.
2. Військовий психолог як центральна постать психологічної служби ЗСУ.
3. Робота військового психолога по усуненню причин дезадаптованості військовослужбовців у різні періоди служби.
4. Психокорекційна робота військового психолога по усуненню негативних змін у психічних пізнавальних процесах особистості військовослужбовця.
5. Урахування індивідуально-психологічних особливостей військовослужбовців в роботі психолога з особовим складом.
6. Сутність та особливості військової дисципліни. Робота офіцера-психолога по попередженню нестатутних взаємин та порушень військової дисципліни.
7. Особливості саморегуляції військовослужбовців в стресових ситуаціях.
8. Поняття психічного та фізичного здоров'я військовослужбовців, критерії психічного здоров'я. Шляхи збереження психічного здоров'я військовослужбовців.
9. Психологічне забезпечення діяльності підрозділу в умовах бойових дій.
10. Психологічне забезпечення бойового чергування.

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

1. Об'єкт, предмет, особливості та підстави призначення судово-психологічної експертизи.
2. Принципи та методи експертно-психологічного дослідження.
3. Технологія проведення судово-психологічної експертизи.
4. «Висновок» експерта: форма і зміст.
5. Професійна компетентність експерта-психолога.
6. Комплексні судово-психологічні експертизи: особливості призначення та проведення.
7. Типові випадки призначення судово-психологічної експертизи в цивільному процесі.
8. Типові випадки призначення судово-психологічної експертизи в кримінальному процесі.
9. Факультативні приводи призначення судово-психологічної експертизи в кримінальному процесі.
10. Етичні проблеми судово-психологічної експертизи.

ПСИХОЛОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІМІДЖМЕЙКІНГУ ТА ПІАРУ

1. Співвідношення змісту понять: імідж, іміджмейкінг, іміджологія, іміджмейкер, паблік релейшинз, піар, бренд, брендинг. Порівняльний аналіз понять: імідж, бренд, репутація, епатаж.
2. Функції іміджу (ціннісні, технологічні, світоглядні).
3. Класифікації іміджів (за рівнем систематизації, за функціональним підходом (Г.Почепцов), за політичною іміджологією (А.Панасюк, Г.Почепцов, В.Шепель)).
4. Психологічний інструментарій іміджології (позиціонування, маніпуляція, емоціоналізація, деталізація, метафоризація, вербалізація, візуалізація, дистанціювання, акцентування інформації, опитування громадської думки, впровадження моделей сприйняття, нейролінгвістичне програмування).
5. Психологічні технології формування іміджу (психотехнологія імітації підсвідомої іміджформуючої інформації, психотехнологія формування довіри аудиторії іміджу до опосередкованого джерела інформації, психотехнологія впливу на підсвідомість).
6. Основні психотехніки іміджмейкінгу (психотехніки блокування негативної імідж формуючої інформації, психотехніки відсторонення від конкурента, психотехніки імітації підсвідомої імідж формуючої інформації, психотехніки формування довіри аудиторії іміджу до опосередкованого джерела інформації, психотехніки впливу на підсвідомість членів аудиторії іміджу (безпосереднього (техніка гіпнозу,

техніка субсенсорного сприйняття (ефект 25 кадру)) та опосередкованого (техніка НЛП)).

7. Структура особистісного іміджу. Глибинні характеристики особистісного іміджу. Стратегії управління особистісним іміджем.
8. Технології створення габітарного (зовнішнього) іміджу.
9. Психологічні особливості кінетичного іміджу та вербального іміджу.
10. Поняття ділового іміджу. Основні риси та чинники його формування. Етапи формування ділового іміджу.
11. Психологічні засади самопрезентації. Рівні самопрезентації. Способи самопрезентації.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВІДБІР І ОЦІНКА ПЕРСОНАЛУ

1. Поняття відбору персоналу. Психологічний відбір персоналу, основні принципи. Поняття професійної придатності у профвідборі.
2. Методи психологічного аналізу діяльності.
3. Структура професіограми. Поняття профілю посади та профілю вакансії. Рекомендації щодо етапів створення професіограми.
4. Вимоги до процедури психологічного дослідження професійно важливих якостей.
5. Класифікація методів психологічного дослідження професійно важливих якостей.
6. Джерела пошуку та основні методи підбору персоналу.
7. Співбесіда як метод підбору персоналу: етапи, питання, вимоги до проведення, критерії ефективності.
8. Особливості адаптації персоналу організації: поняття, види, етапи. Первинна та вторинна адаптація. Поняття онбордінгу.
9. Завдання психолога при різних видах адаптації працівника. Інструменти, техніки адаптації працівників.
10. Поняття оцінювання персоналу організації. Основні психологічні критерії оцінювання. Методи оцінки персоналу.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ СУПРОВІД ПЕРСОНАЛУ ОРГАНІЗАЦІЙ

1. Поняття «управління персоналом». Завдання HR. Основні принципи розробки HR-стратегії організації. Основні напрями психологічного супроводу персоналу організації.
2. Поняття моніторингу (аудиту) системи мотивації персоналу: основні етапи, особливості, технології. Мотиваційний профіль працівника та організації.
3. Методи нематеріальної мотивації. Примус до діяльності працівників.

4. Поняття та ознаки команди (Л.М. Карамушка та О.А. Філь, О.В. Сильнова, Й. Катценбах та Д. Сміт, Р. Хакман, Р. Вагеман та Е. Лехман, В.Горбунова). Моделі командотворення.
5. Етапи створення команди. Техніки командоутворення.
6. Поняття м'яких навичок (soft skills). Аналіз актуальних м'яких навичок працівника організації. Приклади технік розвитку м'яких навичок.
7. Професійний стрес: основні підходи та чинники виникнення. Синдром «професійного вигорання» працівників організації.
8. Стрес-менеджмент: подолання та профілактика професійних стресів.
9. Поняття «кар'єра». Психологія управління кар'єрою працівників організації. Індивідуальний план розвитку кар'єри.
10. Навчання та розвиток персоналу організацій. Форми і методи навчання персоналу.